

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 147/2018-30

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 25. apríla 2018 predbežne prerokoval sťažnosť [REDACTED], zastúpeného advokátom JUDr. Matúšom Lemešom, Kuzmányho 29, Košice, vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na ochranu rodičovstva podľa čl. 41 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, základného práva na rodičovskú výchovu a starostlivosť o deti podľa čl. 41 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky, základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, práva na rešpektovanie súkromného a rodinného života podľa čl. 8 ods. 1 a 2 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, práva na spoločnú zodpovednosť rodičov za výchovu a rozvoj dieťaťa podľa čl. 18 ods. 1 Dohovoru o právach dieťaťa rozsudkom Okresného súdu Košice I č. k. 13 C 101/2009-1036 zo 7. apríla 2017 a rozsudkom Krajského súdu v Košiciach č. k. 8 CoP 272/2017-1113 z 30. novembra 2017 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDACTED] o d m i e t a .

Odôvodnenie:

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 9. marca 2018 doručená sťažnosť [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie svojich základných práv na ochranu rodičovstva podľa čl. 41 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), na rodičovskú výchovu a starostlivosť o deti podľa čl. 41 ods. 4 ústavy, na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“), práva na rešpektovanie súkromného a rodinného života podľa čl. 8 ods. 1 a 2 dohovoru, práva na spoločnú zodpovednosť rodičov za výchovu a rozvoj dieťaťa podľa čl. 18 ods. 1 Dohovoru o právach dieťaťa rozsudkom Okresného súdu Košice I (ďalej len „okresný súd“) č. k. 13 C 101/2009-1036 zo 7. apríla 2017 (ďalej len „rozsudok okresného súdu“) a rozsudkom Krajského súdu v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) č. k. 8 CoP 272/2017-1113 z 30. novembra 2017 (ďalej len „rozsudok krajského súdu“).

2. Okresný súd v konaní o rozvod manželstva a úpravu práv a povinností k maloletému dieťaťu, ktoré sa začalo 26. marca 2009 na návrh manželky sťažovateľa [REDAKOVANÉ], rozhodol napadnutým rozsudkom tak, že manželstvo účastníkov rozviedol, maloletého [REDAKOVANÉ], zveril do osobnej starostlivosti matky, ktorá ho bude zastupovať a spravovať jeho majetok, určil, že sťažovateľ – otec je povinný prispievať na výživu syna sumou 350 € mesačne, upravil styk otca s dieťaťom, matke uložil jedenkrát mesačne informovať otca o podstatných veciach týkajúcich sa dieťaťa a určil oprávnenie otca telefonovať s dieťaťom každú nedeľu a stredu v čase od 19.00 h do 20.00 h, zároveň rozhodol o trovách účastníkov a o trovách štátu. Okresný súd upravil styk otca s dieťaťom tak, že otec je oprávnený sa stretávať s dieťaťom „každý tretí víkend od piatku od 15.00 hod. do 18.00 hod., v sobotu od 14.00 hod. do 18.00 hod., v nedeľu od 14.00 hod. do 18.00 hod. v mesiacoch február, máj, september, november

každého roka, v čase zimných prázdnin dňa 30.12 od 14.00 hod. do 18.00 hod., 1.1. od 14.00 hod. do 18.00 hod. vždy za prítomnosti matky“.

3. Na odvolanie sťažovateľa krajský súd napadnutým rozsudkom potvrdil rozsudok okresného súdu v napadnutých výrokoch o vyživovacej povinnosti otca k maloletému [REDAKOVANÉ] a o úprave styku na čas po rozvode a o povinnosti otca zaplatiť trovy štátu a rozsudok okresného súdu zmenil v napadnutom výroku o zastupovaní maloletého [REDAKOVANÉ] tak, že obidvaja rodičia sú oprávnení maloletého zastupovať a spravovať jeho majetok.

4. Podstatou sťažnostnej argumentácie je namietanie dostatočne neodôvodnených a arbitrárnych záverov oboch súdov pri určení styku otca s maloletým synom [REDAKOVANÉ] vždy za prítomnosti matky. Podľa sťažovateľa dôkazy vykonané v konaní nedávajú oporu pre záver o nutnosti prítomnosti matky pri jeho stretnutiach so synom a relevantné odôvodnenie tohto záveru absentuje v oboch napadnutých rozsudkoch.

5. Sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd nálezom vyslovil porušenie jeho označených základných a iných práv (základných práv na ochranu rodičovstva podľa čl. 41 ods. 1 ústavy, na rodičovskú výchovu a starostlivosť o deti podľa čl. 41 ods. 4 ústavy, na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, práva na rešpektovanie súkromného a rodinného života podľa čl. 8 ods. 1 a 2 dohovoru a práva na spoločnú zodpovednosť rodičov za výchovu a rozvoj dieťaťa podľa čl. 18 ods. 1 Dohovoru o právach dieťaťa) rozsudkom okresného súdu a rozsudkom krajského súdu, tieto rozsudky zrušil a vec vrátil krajskému súdu na ďalšie konanie, priznal sťažovateľovi finančné zadosťučinenie v sume 1 000 eur a náhradu trov konania.

II.

6. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú

Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

7. Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

8. O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti (návrhu) možno hovoriť predovšetkým vtedy, ak namietaným postupom orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu toho základného práva, ktoré označil sťažovateľ, pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi napadnutým postupom tohto orgánu a základným právom, porušenie ktorého sa namietalo, ale aj vtedy, ak v konaní pred orgánom verejnej moci vznikne procesná situácia alebo procesný stav, ktoré vylučujú, aby tento orgán porušoval uvedené základné právo, pretože uvedená situácia alebo stav takú možnosť reálne nepripúšťajú (IV. ÚS 16/04, II. ÚS 1/05, II. ÚS 20/05, IV. ÚS 55/05, IV. ÚS 288/05).

9. Ústavný súd predbežne prerokoval sťažnosť sťažovateľa a skúmal, či nie sú dané dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde, ktoré bránia jej prijatiu na ďalšie konanie.

10. Pokiaľ ide o prieskum možnosti porušenia základných a iných práv sťažovateľa samotným rozsudkom okresného súdu, ústavný súd konštatuje, že v súlade so zásadou subsidiarity uvedené nie je v jeho právomoci, keďže proti rozsudku okresného súdu bol

prípustný a sťažovateľom aj využitý riadny opravný prostriedok, na základe ktorého závery okresného súdu boli preskúmané krajským súdom. Ústavný súd preto sťažnosť v časti smerujúcej proti rozsudku okresného súdu odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde pre nedostatok svojej právomoci.

11. Vzhľadom na sťažnostné argumenty sťažovateľa ústavný súd sústredil svoju pozornosť na oboznámenie sa s dôvodmi určenia styku sťažovateľa so svojím synom vždy za prítomnosti matky v napadnutom rozsudku krajského súdu v spojení s rozsudkom okresného súdu.

12. Okresný súd zhrnul priebeh a obsah dokazovania k otázke styku otca s maloletým za prítomnosti matky, z ktorého vyplýva, že trikrát nariadil znalecké dokazovanie znalcami z odboru psychológie, z toho dve boli aj ukončené znaleckým posudkom [REDACTED] z 18. mája 2010 a [REDACTED] z 28. januára 2013. Tretie nariadené znalecké dokazovanie z odboru psychológie ustanoveným znalcom [REDACTED] nebolo realizované z dôvodu, že matka po nariadení tohto znaleckého dokazovania podala návrh na znalecké psychiatrické vyšetrenie všetkých účastníkov konania z dôvodu zistenia diagnózy vysokofunkčného autizmu u maloletého [REDACTED] o čom predložila lekársku správu [REDACTED] a [REDACTED]. Okresný súd nariadil znalecké dokazovanie z odboru zdravotníctva a farmácie, odvetvia psychiatrie, na zistenie, či maloletý trpí označenou diagnózou (znalecké posudky [REDACTED] z 29. júna 2015 a [REDACTED], z 28. januára 2016, prílohou ktorého bol aj posudok pribratej konzultantky, znalkyne z odboru psychológie [REDACTED]), okresný súd na tieto posudky z odvetvia psychiatrie pri svojom rozhodovaní neprihliadal. Okresný súd v súlade s návrhom matky maloletého z 3. marca 2017 prostredníctvom kolízneho opatrovníka Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny v Košiciach zisťoval názor maloletého k úprave styku s otcom, pričom podľa správy kolízneho opatrovníka maloletý trvá na prítomnosti matky pri stretnutiach s otcom. Okresný súd ako svedkyňu vypočul [REDACTED], ktorá 29. februára 2016 vypracovala správu Súkromného centra špeciálnopedagogického poradenstva v Prešove a z výpovede tejto svedkyne súd zistil, že svedkyňa nie je oprávnená určiť diagnózu, či trpí maloletý [REDACTED] vysokofunkčným

autizmom. Ďalej ako svedkyňu vypočul [REDACTED], ktorá bola triednou učiteľkou maloletého [REDACTED] do apríla 2015. Zároveň okresný súd vypočul aj znalkyňu [REDACTED] a znalca [REDACTED], ktorí sa k otázke, v akej forme by mal byť upravený styk maloletého s jeho otcom, nevyjadrovali, pretože táto otázka podľa nich nebola predmetom ich znaleckého skúmania.

13. Okresný súd svoje vlastné závery vo vzťahu k výroku o úprave styku otca s maloletým [REDACTED] zdôvodnil takto:

„Pri úprave styku otca s maloletým súd prihliadol na znalecké posudky podané [REDACTED], ktorí vyšetrovali maloleté dieťa v roku 2010 a v roku 2013. Menovaní znalci doporučovali styk maloletého s otcom realizovať za prítomnosti matky a postupne po tom, čo sa takýto styk ukáže ako realizovateľný, pristúpiť k inej forme styku otca s maloletým.

V konaní bol ustanovený znalec aj z odboru zdravotníctvo odvetvia psychiatria Doc. [REDACTED], ktorý mal psychiatricky vyšetriť matku, otca i maloleté dieťa. Menovaný znalec však psychiatricky vyšetril len maloletého [REDACTED] pričom závery svojho znaleckého posudku odpísal zo znaleckého posudku vypracovaného svojou konzultantkou PhDr. [REDACTED]. Menovaná znalkyňa však podala znalecký posudok zo svojho odboru psychológia, vyjadrovala sa aj k psychiatrickej diagnóze, tzv. vysokofunkčnému autizmu, pričom na takéto vyjadrenia nemá kvalifikáciu. Preto súd tento znalecký posudok pri úprave styku nebral do úvahy. Najdôležitejším kritériom pre úpravu styku mal. [REDACTED] s otcom súd považoval vyjadrenie maloletého pred kolíznym opatrovníkom, ktorý vykonal pohovor s maloletým za prítomnosti psychológa pracujúceho u kolízneho opatrovníka. Maloletý [REDACTED] jednoznačne vyjadril svoje želanie stretávať sa s otcom len za prítomnosti iných osôb. Teda najmä svojej matky. Súd rešpektoval toto želanie maloletého, je v jeho najlepšom záujme, a úpravu styku maloletého [REDACTED] so svojím otcom určil tak ako je uvedené vo výroku tohto rozsudku s podmienkou, že tento styk bude otec realizovať vždy za prítomnosti matky.“

14. Krajský súd v napadnutom rozsudku zhrnul odvolacie argumenty sťažovateľa vo vzťahu k výroku o úprave styku a vo vzťahu k namietanej nepreskúmateľnosti dôvodov

rozsudku okresného súdu pre absenciu logického vyhodnotenia vykonaného dokazovania pre nedostatočné zistenie skutkového stavu veci a vo všeobecnosti uviedol: „súd prvej inštalácie dôsledne vykonal dokazovanie a úplne zistil skutočný stav, ktorý následne správne právne posúdil, pričom jeho skutkové a právne závery zjavne nie sú svojvoľné, neudržateľné a ani neboli prijaté v zrejmom omyle konajúceho súdu. ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces... rozsudok súdu prvej inštalácie o úprave styku napriek jeho stručnosti obsahuje náležitosti rozsudku podľa § 220 ods. 2 CSP a len odlišný názor účastníka vo vzťahu k záverom súdu uvedených v odôvodnení napadnutého rozsudku nečiní rozhodnutie nezákonným a nepreskúmateľným.“

15. Krajský súd nepovažoval za dôvodné odvolacie námietky sťažovateľa, v ktorých namietal, že okresný súd pri svojom rozhodovaní vychádzal zo znaleckých posudkov z odboru psychológie vykonaných vo veku 5, resp. necelých 8 rokov, pričom o úprave styku rozhodoval, keď mal maloletý už 12 rokov a tieto znalecké posudky považoval krajský súd za korešpondujúce s ďalšími dôkazmi vykonanými vo veci, a tak za dostatočné východisko pre závery o úprave styku otca s maloletým za prítomnosti matky.

16. Rovnako krajský súd nevyhodnotil ako dôvodnú ani odvolaciu námietku sťažovateľa vo vzťahu k spôsobu zisťovania názoru maloletého k otázke prítomnosti matky pri stretnutiach s otcom prostredníctvom kolízneho opatrovníka, namiesto vypočutia maloletého priamo konajúcim súdom. V tejto súvislosti krajský súd zdôraznil, že otázka vhodnosti vypočutia maloletého súdom je na jeho zvážení, a preto „je úlohou súdov, aby v každom jednotlivom prípade starostlivo skúmali, či okolnosti prípadu vyžadujú vypočutie maloletého dieťaťa pred súdom. Odvolací súd sa v plnom rozsahu v tejto otázke stotožňuje s postupom súdu prvej inštalácie, ktorý nevypočul maloletého pred súdom, pretože vykonané dokazovanie bolo dostatočným základom pre rozhodnutie o úprave styku a zákon tiež umožňuje zistenie názoru dieťaťa aj inými prostriedkami, napríklad prostredníctvom znalca alebo kolízneho opatrovníka, ako tomu bolo v prejednávanej príhode“. Krajský súd poznamenal, že „relevantné ustanovenia Zákona o rodine o úprave práv maloletého dieťaťa reagujú na Dohovor o právach dieťaťa aj v tom zmysle, aby dieťa nebolo chápané iba ako objekt výchovy bez možnosti vyjadrovať slobodne svoj samostatne vytvorený názor na

otázky, ktoré sa ho dotýkajú a je nasmerovaná nielen voči svojim rodičom a rodine, v ktorej dieťa žije, ale aj voči sebe samému, aby si tak dieťa lepšie uvedomilo aj určitú spoluzodpovednosť za svoj pozitívny vývoj.“

17. Krajský súd sa v plnom rozsahu stotožnil aj s vyhodnotením znaleckých posudkov z odboru psychiatrie (nariadených pre účely riešenia otázky existencie diagnózy vysokofunkčného autizmu u maloletého a jeho možného vplyvu na úpravu styku otca s maloletým a potreby prítomnosti matky pri tomto styku) okresným súdom ako nezákonných dôkazov, a tým dôvodnosti jeho záveru o neprihliadaní na tieto dôkazy. Podľa krajského súdu okresný súd adekvátne zdôvodnil, prečo neprihliadol na závery znaleckého posudku [REDACTED], a [REDACTED], a poukázal na „uznesenie Krajského súdu v Košiciach z 27.10.2016 sp.zn. 7CoP 178/2016, v ktorom odvolací súd už zaujal stanovisko, že znalec Doc. [REDACTED] PhD. prekročil rámec súdom zadanej úlohy, keď pribratej konzultantke [REDACTED] zadal, aby vypracovala písomný znalecký posudok, a to navyše za situácie, že v predmetnej veci bolo nariadené ďalšie znalecké dokazovanie znalcom z odboru psychológie a charakter a rozsah účasti pribratej konzultantky [REDACTED] na vypracovanie znaleckého posudku bol v rozpore s účelom činnosti konzultanta, ktorú má zákon na mysli, podľa ktorého úlohou konzultanta je posúdiť iba niektoré čiastkové otázky, na ktoré svojou odbornosťou nepostačuje ustanovený znalec a rozhodne nemôže byť úlohou konzultanta vypracovanie samostatného znaleckého posudku, ako to bolo v predmetnom prípade“.

18. Pokiaľ sťažovateľ namietal, že okresný súd bez relevantného odôvodnenia upustil od znaleckého dokazovania v otázke existencie diagnózy vysokofunkčného autizmu u maloletého a jeho možného vplyvu na úpravu styku otca s maloletým a potreby prítomnosti matky pri tomto styku, potom ako vykonané znalecké posudky k tejto otázke vyhodnotil ako nezákonné, krajský súd uviedol, že „vzhľadom na doterajšiu frekvenciu styku otca s maloletým nebolo podstatným ani zisťovanie, či maloletý trpí alebo netrpí ochorením autistického spektra, pretože ani prípadné ochorenie tohto typu nevylučuje pri rešpektovaní špecifických potrieb takto postihnutého dieťaťa jeho styk s rodičom...“. V tejto časti odôvodnenia napadnutého rozsudku krajský súd tiež uvádza, že „nemožno opomenúť

správy Centra špeciálnopedagogického poradenstva v Košiciach, Súkromného centra špeciálno-pedagogického poradenstva v Prešove, ako ani lekársku správu [REDACTED] [REDACTED] detskej psychiatričky a správu [REDACTED] [REDACTED] detskej neurologičky so záverom, že u maloletého bola zistená dyslexia a dysgrafia a vypracovaný špeciálny vzdelávací plán, ako aj odporúčaný asistent, resp. diagnostikovaný vysokofunkčný autizmus, z ktorých vyplýva potreba správne zvoleného prístupu otca k maloletému rešpektovaním pokynov matky, ktorá sa osobne stará o maloletého, je najbližšie k dieťaťu a najlepšie pozná jeho duševné a fyzické dispozície“.

19. Kým okresný súd v odôvodnení svojho rozsudku poukázal na to, že v konaní o úpravu práv a povinností k maloletému [REDACTED] pre čas do rozvodu rozsudkom okresného súdu č. k. 11 P 18/2009-981 z 19. októbra 2016 v spojení s potvrdzujúcim rozsudkom krajského súdu č. k. 7 CoP 19/2017-1040 z 30. marca 2017 bol upravený styk otca s maloletým [REDACTED] vždy za prítomnosti matky s frekvenciou rovnakou ako v napadnutom rozsudku, krajský súd zdôraznil, že „nezistil žiadnu zmenu pomerov, ktorá by odôvodňovala iné rozhodnutie o úprave styku otca s maloletým na čas po rozvode oproti úprave styku na čas do rozvodu manželstva rodičov. Vzhľadom na to, že na rovnakom skutkovom základe a s časovým odstupom 7 dní... rozhodnutie odvolacieho súdu o úprave styku na čas do rozvodu manželstva bol vyhlásený 30.3.2017 a rozsudok súdu prvej inštancie o úprave styku na čas po rozvode manželstva bol vyhlásený 7.4.2017 a v priebehu odvolacieho konania nebola zistená žiadna zmena pomerov...“.

20. Z ústavného vymedzenia postavenia a kompetencií všeobecných súdov a ústavného súdu v Slovenskej republike vyplýva, že rozhodovanie vo veciach starostlivosti o maloletých patrí do právomoci všeobecných súdov. Ústavný súd nie je súdom vyššej inštancie rozhodujúcim o opravných prostriedkoch v rámci sústavy všeobecných súdov. Ústavný súd nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa vymedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie

a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Z tohto postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmať rozhodnutie všeobecného súdu v prípade, ak v konaní, ktoré mu predchádzalo, alebo samotným rozhodnutím došlo k porušeniu základného práva alebo slobody. Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť teda predmetom kontroly zo strany ústavného súdu vtedy, ak by vyvodené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (mutatis mutandis I. ÚS 13/00, I. ÚS 17/01, III. ÚS 268/05).

21. Ústavný súd zvyrazňuje, že súčasťou práva na spravodlivé konanie je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu (m. m. IV. ÚS 115/03, III. ÚS 60/04).

22. Ústavný súd konštatuje, že v súčasnosti existuje široká zhoda – a to aj podľa judikatúry medzinárodných súdnych orgánov – na podporu myšlienky, že pri rozhodovaní príslušných orgánov verejnej moci týkajúceho sa detí musí byť ich najlepší záujem prvoradým hľadiskom rozhodovania.

23. Pre dosiahnutie spravodlivého rozhodnutia o úprave styku rodičov s dieťaťom je potrebné zo strany konajúceho súdu zohľadniť predovšetkým tieto kritériá: existenciu pokrvného puta medzi dieťaťom a jeho zverenie do starostlivosti sa usilujúcimi osobami, mieru zachovania identity a integrity dieťaťa a jeho rodinných väzieb v prípade jeho zverenia do starostlivosti tej-ktorej osoby, schopnosť osôb usilujúcich sa o zverenie dieťaťa do starostlivosti zaistiť jeho priaznivý fyzický a psychický vývoj vrátane vzdelávacích, emocionálnych, materiálnych a iných potrieb, ako aj pranie dieťaťa [porovnaj 52 a nasl. Všeobecného komentára č. 14 Výboru pre práva dieťaťa č. 14 z 29. 5. 2013 o práve dieťaťa na to, aby jeho najlepšie záujmy boli prvoradým hľadiskom, CRC/C/GC/14; nálezy Ústavného súdu Českej republiky I. ÚS 2482/13 a I. ÚS 1554/14].

24. Podľa § 24 ods. 4 zákona č. 36/2005 Z. z. o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov súd pri rozhodovaní o výkone rodičovských práv a povinností alebo pri schvaľovaní dohody rodičov rešpektuje právo maloletého dieťaťa na zachovanie jeho vzťahu k obidvom rodičom a vždy prihliadne na záujem maloletého dieťaťa, najmä na jeho citové väzby, vývinové potreby, stabilitu budúceho výchovného prostredia a ku schopnosti rodiča dohodnúť sa na výchove a starostlivosti o dieťa s druhým rodičom. Súd dbá, aby bolo rešpektované právo dieťaťa na výchovu a starostlivosť zo strany obidvoch rodičov a aby bolo rešpektované právo dieťaťa na udržiavanie pravidelného, rovnocenného a rovnoprávneho osobného styku s obidvomi rodičmi.

25. V prípade, keď súdy rozhodujú o úprave styku rodičov s dieťaťom, je nutné vychádzať z toho, že právom oboch rodičov je v zásade rovnakou mierou sa o dieťa starať a podieľať sa na jeho výchove, s čím korešponduje i právo samotného dieťaťa na starostlivosť oboch rodičov. Rozhodnutím súdu by tomuto dieťaťu malo byť umožnené stýkať sa s oboma rodičmi v takej miere, aby bol postulát rovnakej rodičovskej starostlivosti čo najviac naplnený. Takéto usporiadanie vzťahov je spravidla vždy v „najlepšom záujme dieťaťa“, pričom odchýlky od tohto princípu musia byť odôvodnené ochranou nejakého iného, dostatočne silného legitímneho záujmu, pričom konkrétne skutočnosti, o ktoré sa tento záujem opiera, musia byť v danom konaní preukázané (porovnaj nálezy Ústavného súdu Českej republiky III. ÚS 2298/15 – bod 16, I. ÚS 3216/13, II. ÚS 3765/11).

26. Ústavný súd po dôkladnom oboznámení sa s napadnutým rozsudkom krajského súdu v spojení s rozsudkom okresného súdu, ako aj na to sa vzťahujúcim súdnym spisom, ktorý si vyžiadal, konštatuje, že argumentácia sťažovateľa je čiastočne dôvodná, pokiaľ ide o logicky nejasné závery krajského súdu vo vzťahu k hodnoteniu významu správy Centra špeciálnopedagogického poradenstva v Košiciach, Súkromného centra špeciálnopedagogického poradenstva v Prešove, lekárskej správy detskej psychiatričky [REDACTED] a správy detskej neurologičky [REDACTED] „so záverom, že u maloletého bola zistená dyslexia a dysgrafia a vypracovaný špeciálny vzdelávací plán, ako aj odporúčaný asistent, resp. diagnostikovaný vysokofunkčný

autizmus“, pre ustálenie potreby prítomnosti matky maloletého pri jeho stretnutiach so sťažovateľom, a to za stavu, keď v konaní nedošlo k objektivizovaniu danosti diagnózy vysokofunkčného autizmu u maloletého, a jednak samotný krajský súd upustenie od objektivizovania danosti označenej diagnózy u maloletého nepovažuje za nedostatok v zistení skutkového stavu veci okresným súdom, ktorý by bol spôsobilý spochybniť dôvodnosť záverov okresného súdu o úprave styku sťažovateľa s maloletým.

27. Ak sťažovateľ namietal, že krajský súd sa nevysporiadal dostatočne s jeho odvolacou námietkou o nedostatočnom zistení skutkového stavu veci vo vzťahu k bezvýhradnému akceptovaniu záverov znaleckých posudkov z odboru psychológie vypracovaných vo veku 5, resp. necelých 8 rokov maloletého, pričom o úprave styku rozhodoval, keď mal maloletý už 12 rokov, ústavný súd tento sťažnostný argument nepovažuje za spôsobilý spochybniť ústavnú udržateľnosť záverov krajského súdu. Krajský súd tieto znalecké posudky považoval za korešpondujúce s ďalšími dôkazmi vykonanými vo veci, pričom takýmto dôkazom nesporne bolo vyjadrenie samotného maloletého pred kolíznym opatrovníkom o tom, že trvá na prítomnosti matky pri stretnutiach so sťažovateľom. Znalecké posudky z roku 2010 a 2013 dôvodili potrebu prítomnosti matky pri stretnutiach sťažovateľa s maloletým silnou naviazanosťou maloletého na matku, ktorá ho od útleho veku sama vychováva (neboli zistené žiadne okolnosti na strane sťažovateľa, ktoré by mohli odôvodňovať potrebu prítomnosti matky), pričom korešpondujúc so závermi znaleckých posudkov vyjadrenie maloletého vo veku 12 rokov svedčí o pretrvávajúcej silnej naviazanosti maloletého na matku.

28. Ústavný súd preto dostatočnosť odôvodnenia záverov krajského súdu posúdil v úzkej spojitosti s dostatočnosťou dôvodov na vlastné závery krajského súdu o potrebe prítomnosti matky pri styku otca s maloletým a dospel k záveru, že nie je možné ustáliť také závažné nedostatky odôvodnenia alebo vlastných záverov rozsudku krajského súdu, ktoré by mohli založiť možnosť porušenia označených práv sťažovateľa.

29. Pozornosti ústavného súdu neunikol konflikt medzi vytvorením plnohodnotného vzťahu maloletého s otcom stretnutiami bez prítomnosti matky a silnou naviazanosťou na

matku, avšak opomenutie autoritatívneho riešenia tohto konfliktu pri úprave styku otca s maloletým preferovaním stanoviska samotného 12-ročného maloletého sa nejaví ako záver neodôvodnený či primárne rozporný so záujmom maloletého. Konajúce súdy pritom dbali na zachovanie možnosti styku sťažovateľa s maloletým a súčasne upravili podmienky a rozsah styku, aby v medziach možností upravený styk neviedol k zániku citových vzťahov medzi nimi. Nad rámec dosiaľ uvedeného považuje ústavný súd za potrebné zdôrazniť, že v závislosti od vývoja vzťahov maloletého k otcovi i matke, aj vzhľadom na blížiaci sa adolescentný vek maloletého v budúcnosti iná forma úpravy styku sťažovateľa so synom sa javí ako pravdepodobná a žiaduca pre zdravý vývoj maloletého, ako to v podstate vyplýva aj zo znaleckých posudkov, o ktoré súdy opreli svoje závery.

30. Na základe uvedeného ústavný súd dospel k záveru, že napadnutý rozsudok krajského súdu neobsahuje nedostatky ústavnoprávnej intenzity, na základe ktorých by mohol vysloviť porušenie sťažovateľom označených základných a iných práv v súvislosti so spôsobom úpravy styku sťažovateľa s jeho synom vždy za prítomnosti matky napadnutým rozsudkom krajského súdu v spojení s rozsudkom okresného súdu, a preto sťažnosť sťažovateľa v časti smerujúcej proti rozsudku krajského súdu odmietol z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

31. Vzhľadom na to, že sťažnosť ako celok bola odmietnutá, bolo už bez právneho dôvodu zaoberať sa ďalšími návrhmi sťažovateľa formulovanými v petite jeho sťažnosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 25. apríla 2018